

PRVÁ ČASŤ

BOMBA NA HODINE DEJEPISU

alebo kapitola prvá, v ktorej sa predstavujú traja mušketeri

Poznáte príbehy troch mušketerov? Ak áno, potom viete aj to, že traja mušketeri boli v skutočnosti štyria. To my, noví traja mušketeri, sme oveľa dôslednejší – do troch narátať vieme a nikoho štvrtého do spolku priberať nemienime. My, to sme: Vilo Čerňan, Fero Vrabc a moja maličkosť, jediný všedný typ z našej trojice.

Vilo Čerňan je pre pozorovateľa veľmi zaujímavá postava. Stredne vysoký a vždy strapatý, s hnedými očami za dosť hrubými sklami okuliarov väčšinou vyzerá ako zasnený. Cudzí človek pri rozhovore s ním musí nevyhnutne nadobudnúť dojem, že Vilo sa už-už chystá zaspáť. Všetko robí tak pomaly a rozvláčne, akoby práve usínal. Tento záver však vonkoncom nie je pravdivý – práve v tomto stave je Vilo najsústredenejší. Zvyčajne býva poslednou nádejou spolužiakov i učiteľov. V prípade potreby vystúpi z ulity zdanlivej nečinnosti a spoľahlivo rieši nastolené problémy. Jeho koníčkom sú od malička prírodné vedy. Vilo je poriadny a presný ako málokto. Patrí k tomu vzácnemu typu ľudí, ktorí môžu aj potme siahnuť medzi svoje veci a hneď prvým hmatom vylovia to, čo potrebujú.

Fero Vrabc je jeho pravým opakom. Je bystrý, ale strašne neposedný a na svoju vlastnú škodu väčšinou aj nerozvážny. Najťažšie je preňho sústrediť sa na určitú vec – ak sa niekde niečo pohne, zákonite musí byť pri tom medzi prvými, no jeho záujem zvyčajne raz-dva ochabne. Tak si počína aj v škole, preto má známky oveľa horšie, než by mohol mať. Pri odpovediach býva nervózny – pohadzuje hlavou, žmurká očami, prešľapuje z nohy na nohu a tvári sa, akoby sa mu diala krivda. V neporiadnosti sa mu azda nikto nevyrovná. Ak napríklad hľadá nožík, zaručene ho nenájde a márne sa snaží rozpamätať, kam ho naposledy

zajtra naučiť. S povzdychom som klesol vedľa Vila do trávy a uprel pohľad na Fera.

Sedel na okrúhlejšej kamennej plošinke, priamo v Dračej stene, v rukách držal knihu a hlavou sa opieral o skalú. Zo steny, presne za jeho temenom, ústil tmavý a úzky otvor. Podobných bolo v okolitých skalách nespočetné množstvo a už neraz sme sa pokúšali do nich dostať, lenže všetky boli príliš tesné aj pre nás.

Odrhol som zrak od steny a pustil sa do učenia. Prečítal som ledva odstavce, keď zaznelo dupnutie – Fero zoskočil z vyvýšeniny a kráčal k nám.

„Tváriš sa, akoby si to už vedel!“ zasmial som sa.

„... sa vie, že to už viem,“ mávol ľahostajne rukou.

„Čo vravíš?“ strhol sa Vilo. „Nemožné!“

„Neveríš? Počúvaj!“ Fero zaplesol knihu a bez jediného zaváhania odrecitoval celú báseň.

„Teda, Fero...“ Vilo pokrútil hlavou. „Vieš... začínam si myslieť, že... že Lojzo mal pravdu. Naučil si sa to už predtým a teraz sa chceš vyťahovať.“

„Tyyy,“ pretiahol Fero. „Keby mi to povedal niekto iný...“

„Nechaj ma dohovoriť! Veď si zober – prišli sme sem spolu, naraz sme sa tu začali učiť. A teraz ja neviem ani druhú strofu, a ty už všetkých štrnásť? Máš nás za bláznov? Nehnevaj sa, ale na to ti už nenaleťme!“ Oči mu zaiskrili hnevom. Zriedkavo búrlivý prejav inokedy tak vyrovnaného Vila zrejme na Fera zapôsobil. Pár sekúnd nás premeriaval pohľadom, ktorý mal pravdepodobne vyjadriť urazenú dôstojnosť, vzal knihu a prudko ju otvoril vzadu.

„Vidíte tento článok? Dávajte pozor!“

Hodil sa k nám na zem. Kriticky sme naňho hľadeli, ako hltá očami riadky, a sotva dočítal, Vilo mu učebnicu vybral z rúk. Fero prižmúril oči – vtedy sme ešte nechápali prečo – uviedol autora a jeho tvár nadobudla farbu dozrievajúcej višne.

„Aha,“ podpichol som ho. „Tak čo bude?“

„To... to... to je čudné,“ blábotal neúspešný recitátor. „Nechápem! Ja... ja sa asi neviem učiť poležiačky!“

Vyprskol som a Vilo utrúsil voľačo o smiešnych a naivných výhovorkách. Fero sa na nás čudne zahľadel, vzápätí sa otočil, rozbehol sa k bralám, s mačacou pružnosťou sa vyšvihol na svoje predošlé stanovisko a sadol si rovnako ako predtým.

„Veľa úspechov!“ zvolal som za ním uštipačne. Nereagoval, len sústredene cival do učebnice. Práve ma omrzelo sledovať jeho čudesné počínanie, keď zoskočil zo skaly a zamieril k nám.

„Nuž,“ zaujímal sa Vilo, ale neodtrhol pohľad od vlastnej knihy. Lenže vzápätí bol prinútený zdvihnúť hlavu a ja som tiež ostal sedieť s otvorenými ústami – Fero nám vífazoslávne odverklíkoval celý článok!

Poctivec Vilo zbledol a hlas sa mu zadŕhal od rozhorčenia: „Fero! Nechci mi nahovoriť, že si sa to naučil za dve minúty! Schválne si sa to naučil doma, tu... tu si to na nás trochu zahral a...“

„Tak, a mám už toho dosť!“ skríkol Fero a tvár mu znova zaliel ruženec. „Nič som sa doma neučil, a ak to povieš ešte raz, takú ti strelím, že...“

„Že?“ povedal som a pomaly sa zdvihol. „Vieš čo? Aj ja sa začínam nazdávať, že nás chceš stoj čo stoj ohromiť!“

Ostal stáť so spustenými rukami a pozeral na nás tak, až som začal veriť, že i pohľadom možno vraždiť. Už-už som čakal, že sa na nás vrhne a pustí sa do oboch hlava-nehlava, no práve vtedy mu vyškli z očí – slzy.

„Chlapci!“ zvolal plačky. „Prečo mi neveríte? Práve vy? Vy dvaja?!“

Vymenili sme si s Vilom začudované pohľady. Toto už veru nevyzeralo na divadlo. Fero a slzy – to tu ešte nebolo!

„Hm,“ Vilo sa zmiatol. „Prepáč. Prepáč, ale... ale ako ti máme uveriť. To s tým článkom, to je jednoducho nemožné!“

„Počkajte, mám nápad,“ spomenul som si, že som sem vlastne prišiel čítať. „Včera som kúpil detektívku. Vieš čo, Fero? Vezmi si ju, zvol si ľubovoľnú stránku a...“

Ani ma nenechal dohovoriť. Priam mi vydrapil knižku z rúk, a kým sme sa spamätali, znovu sedel na svojom kamennom sedisku. Uplynuli dve minúty...

„Tak! A teraz počúvajte!“ podal mi roztvorenú detektívku a prstom ukázal, odkiaľ začne. No a potom? Potom som sa cítil presne tak, ako dopoludnia na hodine dejepisu.

„Páni moji... keby som to nevidel na vlastné oči... a nepočul na vlastné uši... nikdy by som tomu neveril!“ Vilo zmätene pokrútil hlavou, sadol si na blízky peň, končekom jazyka si začal oblizovať pery a oči sa mu zakalili. Nezasvätený by sa nazdal, že naňho idú driemoty,

ani triumfálny pocit sebauspokojenia, že sme sa práve stali prvými úspešnými dobyvateľmi jaskýň v Dračej stene. Jediným centrom jeho záujmu zostával naďalej nešťastný futbal!

Obozretne sme vykročili dopredu. Vilo namieril baterku kúsok doľava a hneď prenikavo vykrikol. Baterka mu vypadla z rúk a my sme sa ocitli v nepreniknuteľnej tme. Siahol som dopredu a nahmatal kamarátov chrbát – skláňal sa a šmátral po zemi. Konečne sa opäť zažalo svetlo. Ustrnul som a rovnako ako Vilo s Ferom som nevládal zadržat výkrik.

Lúč bol zamierený na jedno miesto. Nie na loptu, tú sme ponechali úplne bez povšimnutia, ale na to, čo bolo za ňou. Schody v skale. Presnejšie, moderné kovové schodište so zábradlím. Za siedmym schodíkom boli dvere elipsovitého tvaru, zasadené priamo do nezvyčajne hladkej a zaoblenej steny jaskyne.

„Uff,“ vzdychol si Vilo, stískajúc baterku medzi prstami. Ja som mlčky stál, Fero hlasne dýchal za mojím chrbtom.

Váhavo sme sa blížili k tajomnému schodištu, až sme krok pred najnižším schodíkom zastali.

„Pôjdeme ďalej?“ spýtal sa Fero a neisto sa obzrel. Nerozhodne sme sa pozreli na Vila. Ten namiesto odpovede ukázal na dvierka. Vo svetle baterky sme síce videli aj veľmi drobné detaily, napríklad jemné vrúbkovanie zábradlia i tenučkú prerušovanú svetlú čiaru, vinúcu sa krížom cez plochu dverí. Čo sme však márne hľadali, bola kľučka, zámka alebo čokoľvek iné, čo by napovedalo, ako dvere otvoriť. Hoci sme neboli takí optimisti, aby sme očakávali, že tu nájdeme zvonček či hádam kľúčik schovaný pod kvetináčom, predsa sme tým boli trochu sklamaní.

„Skúsme aspoň zaklopať,“ radil Fero.

„Prečo, spravme to radšej ako Alibaba!“ zahlásil som a nedbajúc na Ferovo pohrdlivé vyprsknutie, vykročil som dopredu.

„Sezam, otvor sa!“ zvolal som. V tom okamihu som sa pošmykol na okrúhлом klzkom kameni, a ako som sa usiloval udržať na nohách, zachytil som sa najbližšieho pevného bodu. Bola ním nevelká svetlá pologuľa, vystupujúca z oblúka zábradlia. Vo dvierkach čosi slabučko zabzučalo, nad ich horným okrajom nečakane zablikalo fialové svetielko a dvere sa nehlučne otvorili. Zo päť sekúnd sme na ne pozerali ako teľatá a potom Vilo vykročil hore.

DOSLOV

Patrím do generácie dnešných päťdesiatnikov. Kniha Jozefa Žarnaya Tajomstvo Dračej steny bola súčasťou nášho detstva a mladosti, bola jednou z tých kníh, na ktoré sa nezabúda. Zažívali sme pri jej čítaní nevídané dobrodružstvá, cestovali na iné planéty a neraz závideli hrdinom od Dračej steny ich schopnosť ľahko si zapamätať školské učivo. ☺ Pre mnohých mojich rovesníkov sa kniha i autor stali legendou.

Jozef Žarnay (*1944, Humenné) sa v tomto roku dožil významného jubilea. Pri tej príležitosti sme sa vo vydavateľstve rozhodli, že jemu aj všetkým jeho fanúšikom venujeme darček – nové vydanie tohto nezabudnuteľného príbehu. Tajomstvo Dračej steny vyšlo po prvý raz v roku 1973, čiže pred viac ako päťdesiatimi rokmi. Je preto prirodzené, že jeho jazyk a niektoré dobové reálie zodpovedajú dobe, v ktorej vznikli. Sme presvedčení, že tento napínavý dobrodružný príbeh osloví aj súčasných tínedžerov. Text preto prešiel jazykovou úpravou, ktorá ho viac približuje súčasnej reči, a knihu sme doplnili aj o „slovník zabudnutých slov“. Knihe dodávajú moderný štýl aj ilustrácie od dizajnéra Sendyho Fialu.

Želám vám šťastný let, milí mladí priatelia!

Ivan Harman, vydavateľ